

Pranešimas spaudai
Liuksemburgas, 2020 m. sausio 15 d.

ES ekologiniu projektavimu ir energijos vartojimo efektyvumo ženkliniu didinamas energijos vartojimo efektyvumas, teigia auditoriai

ES veiksmais ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo srityse prisidėta prie didesnio energijos vartojimo efektyvumo, skelbiama naujoje Europos Audito Rūmų ataskaitoje. Vis dėlto buvo didelių vėlavimų reglamentavimo procese ir susidurta su politikos poveikio pervertinimo rizika. Be to, tai, jog gamintojai ir mažmenininkai nesilaiko teisės aktų, auditorių teigimu, tebėra didelė problema.

Kovodama su klimato kaita ES yra įsipareigojusi iki 2020 m. savo energijos vartojimo efektyvumą padidinti 20 %, o iki 2030 m. – 32,5 %. Kad pasiektų šiuos tikslus, Europos Komisija ėmė taikyti priemones, skirtas ekologiškesnių produktų projektavimui (ekologiniam projektavimui) ir vartotojų informavimui apie suvartojamą energiją ir aplinkosauginį veiksmingumą (energijos vartojimo efektyvumo ženklinimui).

Auditoriai patvirtino, kad atrinkdama, kuriuos gaminius reglamentuoti, Komisija taikė patikimą ir skaidrią metodiką. Buvo parengta ES politika, kurioje pirmenybė suteikta daugiau kaip 30 gaminių grupių, turinčių didžiausią energijos taupymo potencialą. Tačiau auditoriai taip pat nustatė, kad reglamentavimo procese buvo galima išvengti vėlavimų, dėl kurių sumažėjo politikos poveikis, nes panašu, kad ekologinio projektavimo reikalavimai tapo pasenę, o energijos vartojimo efektyvumo etiketės nebeaktualios, kad padėtų vartotojams atskirti efektyviausiai ir neefektyviausiai energiją vartojančius gaminius. Komisija imasi veiksmų energijos vartojimo efektyvumo etiketėms patobulinti. Tačiau žiedinės ekonomikos principų integravimas tebėra *ad hoc* pobūdžio, teigia auditoriai.

Komisija reguliariai teikia ataskaitas apie savo ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo politikos rezultatus. Tačiau kai kuriose taikytose prielaidose politikos poveikis, manoma, galėjo būti pervertintas. Pavyzdžiui, jose nevertinamas teisės aktų nesilaikymas ar įgyvendinimo vėlavimai. Be to, ekologinio projektavimo poveikio apskaitoje neatsižvelgiama į skirtumą tarp teorinio suvartojimo, pagrįsto darniaisiais standartais, ir

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

energijos suvartojimo realiomis sąlygomis. Pavyzdžiui, šaldytuvai-šaldikliai bandomi neatidarant durų ir viduje nelaikant maisto produktų. Dėl to susiduriama su rizika, kad sutaupymai yra pervertinti, įspėja auditoriai.

ES valstybėse narėse rinkos priežiūros institucijos (RPI) yra atsakingos už savo šalies teritorijoje parduodamų gaminių atitikties energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo ir ekologinio projektavimo teisės aktams užtikrinimą. Vis dėlto Komisijai tenka svarbus vaidmuo sudarant palankesnes RPI bendradarbiavimo sąlygas. Rinkos priežiūros informacinė ryšių sistema siekiama padėti pasidalyti patikrinimų rezultatais, nors tam tikri funkciniai apribojimai mažina jos veiksmingumą.

Auditoriai teigia, kad per pastarąjį dešimtmetį Komisija taip pat finansavo keletą projektų, skirtų ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo reikalavimų laikymosi priežiūrai stiprinti, ir jais pasiekta teigiamų rezultatų. Vis dėlto tebėra abejotina, ar dėl jų iš tiesų pasikeitė valstybių narių rinkos priežiūros pareigų vykdymo būdas. Laboratorijose išbandomų gaminių modelių skaičius praktikoje tebėra palyginti mažas. Apskritai, Komisija neseniai įvertino, kad 10–25 % parduodamų gaminių neatitinka ES teisės. Auditoriai daro išvadą, kad tai, jog gamintojai ir mažmenininkai nesilaiko reikalavimų, tebėra didelė problema.

Kad būtų padidintas ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo politikos poveikis laikotarpiu po 2020 m., auditoriai Europos Komisijai pateikė keletą rekomendacijų, kurios apima:

- priemonės paspartinti reglamentavimo procesą, pavyzdžiui, priimant įgyvendinimo priemones tada, kai jos parengiamos, o ne tada, kai yra užbaigiamas rengti visas rinkinys;
- patobulinimus, susijusius su politikos poveikio matavimo ir pranešimo apie jį būdu, tobulinant prielaidas ir taikant metodikas, pagal kurias matuojamas faktinis galutinių vartotojų suvartojamas energijos kiekis, ir
- veiksmus siekiant palengvinti valstybių narių rinkos priežiūros institucijų informacijos mainus ir pagerinti atitiktį politikai. Tai turėtų apimti valstybių narių taikomų atitinkamų priemonių patobulinimus, geriausios patirties sklaidą ir, esant prašymui, mokymų teikimą.

Pastabos leidėjams

Ekologinis projektavimas ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimas vienas kitą papildo:

- ES ekologinio projektavimo teisės aktais gaminių projektavimui nustatomi energijos vartojimo efektyvumo ir kiti reikalavimai ir taip didinamas jų aplinkosauginis veiksmingumas. Šių reikalavimų neatitinkantys gaminiai negali būti parduodami ES, taip iš rinkos yra pašalinami prasčiausio veiksmingumo gaminiai.
- ES energijos vartojimo efektyvumo etiketės parodo, kokią vietą pagal suvartojamą energiją prietaisas užima skalėje nuo A iki G. Apskaičiuojamas kiekvieno gaminio per metus suvartojamos energijos kiekis ir panašūs gaminiai išrikiuojami pagal jų energijos vartojimo efektyvumo klasę. Tai sudaro galimybę vartotojams priimti informacija pagrįstus sprendimus.

Specialioji ataskaita Nr. 01/2020 „ES veiksmai ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo srityse: svarbų indėlį didinant energijos vartojimo efektyvumą mažina dideli vėlavimai ir reikalavimų nesilaikymas“ paskelbta 23 ES kalbomis Europos Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu).

Europos Audito Rūmai pristato savo specialiąsias ataskaitas Europos Parlamentui ir ES Tarybai bei kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams. Didžioji dalis mūsų ataskaitose pateikiamų rekomendacijų yra praktiškai įgyvendinamos.

Kontaktai spaudai dėl šios ataskaitos

Vincent Bourgeais, e. paštas vincent.bourgeais@eca.europa.eu,
tel. (+352) 4398 47 502, mob. tel. (+352) 691 551 502